L'ARQUITECTURA DEL BUIT

Places, patis i horts, un patrimoni comú

10/11/12/OCT

48 HORES
OPEN
PUIG I
CADAFALCH

ÍNDEX

PRESENTACIÓ 4

ITINERARIS PELS PATIS I HORTS 7

PLANÒL DE SITUACIÓ 8

FITXES DE L'ITINERARI 10

HORT I JARDÍ DE LA LLAR CABANELLAS / HORT DE LES CAPUTXINES / PATI DEL MAS FOGUERES / HORTS DEL RECTOR I DEL CAMPANER / PATIS DE CA L'AGUSTÍ I LA ISSA / PATÍ DEL CAFÈ NOU / PATIS CASA COLL I REGÀS I CARRER D'ARGENTONA / PATI DE LA BENEFICÈNCIA / ANTIC HORT DEL CONVENT DE SANT JOSEP

ITINERARI PER LES PLACES PÚBLIQUES 29

PLANÒL DE SITUACIÓ 30

FITXES DE L'ITINERARI 32

L'ESPLANADA / PLAÇA DE JOAN FIVELLER / PLAÇA D'EN PERIC / PLAÇA DE SANTA MARIA / PLAÇA DEL FOSSAR XIC / PLAÇA DE L'AJUNTAMENT / PLAÇA GRAN / PLAÇA DEL BEAT SALVADOR / PLAÇA XICA / PLAÇA DE CAN XAMMAR-LA MURALLA / PLAÇA DE LA PEIXATERIA / PLAÇA DE SANT JOAN / PLAÇA DE SANTA ANNA / PLAÇA DE LES TERESES / PLAÇA DE CUBA / PLAÇA DE PERE MÀRTIR VIADA / PLAÇA DELS BOUS

48 HORES OPEN PUIG I CADAFALCH

Dediquem les 48 h Open Puig i Cadafalch d'enguany a l'estudi dels buits de la ciutat antiga, aquests espais lliures, existents entre edificis, que tal com esmenta l'arquitecte Manuel de Torres al seu llibre ***"Mataró ciutat diversa"*** ni són buits, ni oberts, ni infinits, sinó intermedis, concrets, rugosos, irregulars, situats entre els edificis i les persones.

Espais públics i privats, amb valors arquitectònics, històrics i mediambientals. Espais clau per a la sociabilitat, la comunicació, els valors compartits i la qualitat de vida.

Us convidem a conèixer "l'arquitectura del buit", un patrimoni comú de tots els ciutadans.

El primer Pla especial del catàleg del patrimoni arquitectònic de Mataró, de l'any 1983, s'iniciava amb un ideari encapçalat per les paraules de l'arquitecte i poeta valencià Gaspar Jaén i Urban:

"Si l'arquitectura antiga - i la ciutat- forma part del patrimoni cultural d'un poble de la mateixa manera que les cançons, la llengua i els costums, en tant que marc construït de la vida d'una col.lectivitat, els carrers, les places i els edificis contenen una història que pertany a aqueixa col.lectivitat. Perdre la ciutat és perdre un tros de la memòria col.lectiva d'un poble".

Crèdits del plànol: Arnau Tubert. Arquitecte

ITINERARIS PELS PATIS I HORTS

Recorregut pels patis i horts a càrrec d'historiadors i arquitectes de la ciutat.
Amb la participació de: Lorién Casasús, Alexis Serrano, Jaume Bruguera, Héctor López, Antoni Bou i Joan Comellas.

Al segle XVI es configura en moltes ciutats un espai urbà religiós amb noves esglésies i edificis conventuals acompanyats moltes vegades d'amplis horts i jardins. Alguns d'aquests espais donen lloc durant els segles XIX i XX a noves places, d'altres ens han arribat exercint les funcions de pulmons verds, tot i no ser terrenys de caràcter públic.

Els grans equipaments religiosos i les institucions de beneficència necessitaven lloc per a la casa i l'església, però també per als horts que nodrien la comunitat. Això no era fàcil de trobar intramurs, mentre que en les rodalies, tocant als camins d'accés a les poblacions, els terrenys eren més abundants i econòmics. Altres vegades aquests llocs ocupaven immillorables emplaçaments a l'empara de les muralles.

Parlarem d'aquests espais buits pertanyents a l'àmbit privat, associats a l'ús comunitari en alguns casos, i a l'ús familiar i domèstic en el cas dels patis interiors d'illa formats per parcel.les de caire residencial.
Els valors mediambientals, la riquesa de la vegetació existent, els elements de patrimoni que s'hi relacionen: safareigs, basses, fonts, brolladors, mobiliari auxiliar de jardineria... suggereixen una lectura diferent de la ciutat històrica i plantegen la possibilitat de nous itineraris i usos amb perspectives de futur.

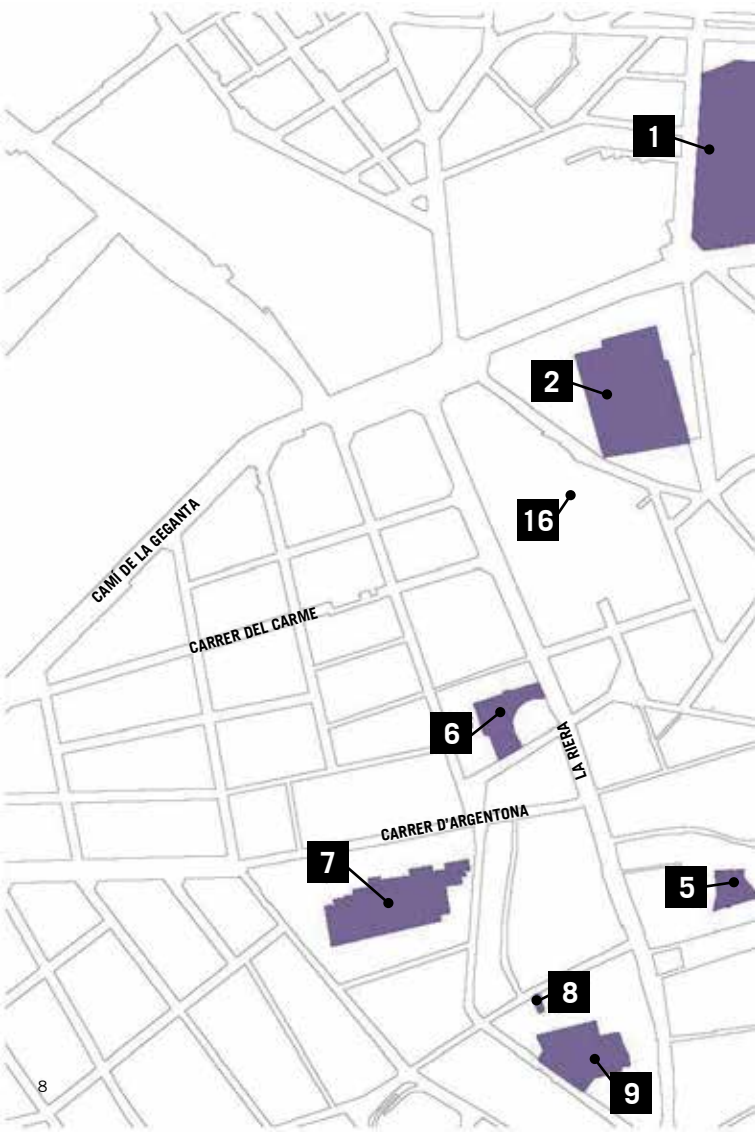
1
2
16
CAMÍ DE LA GEGANTA
CARRER DEL CARME
6
LA RIERA
CARRER D'ARGENTONA
7
5
8
9

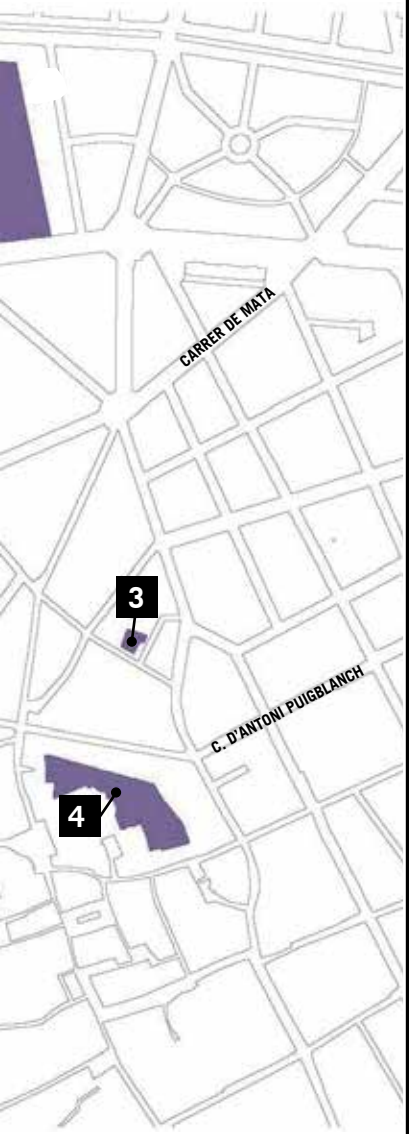

ITINERARIS PELS PATIS I HORTS

1- HORT I JARDÍ DE LA LLAR CABANELLAS

2- HORT DE LES CAPUTXINES

3- PATI DEL MAS FOGUERES

4- HORTS DEL RECTOR I DEL CAMPANER

5- PATIS DE CA L'AGUSTÍ I LA ISSA

6- PATÍ DEL CAFÈ NOU

7- PATIS CASA COLL I REGÀS I CARRER D'ARGENTONA

8- PATI DE LA BENEFICÈNCIA

9- ANTIC HORT DEL CONVENT DE SANT JOSEP

01 / HORT I JARDÍ DE LA LLAR CABANELLAS

ITINERARIS PELS PATIS I HORTS
Visita guiada: dissabte 11 d'octubre

Antoni Martí Cabanellas i Casanovas, metge cirurgià fill de Banyoles i resident durant molts anys a l'illa de Cuba, deixà per testament l'any 1866 tots els seus béns als pobres de la ciutat de Mataró. En aquest sentit, els seus marmessors construïren, a la cantonada del Camí del cementiri amb l'actual ronda d'Alfons X el Savi, un asil per a ancians. L'edifici, projectat pel mestre d'obres Jeroni Boada, s'acabà el 1874 i se'n cedí l'ús a la congregació religiosa francesa de les Germanetes dels Pobres.

El conjunt de la Llar Cabanellas estava format inicialment per l'edificació de l'asil amb una església situada al seu eix de simetria, un jardí de 1.412 m2 encarat a migdia i un hort de 2.000 m2 a la part posterior. Hort i jardí foren ampliats posteriorment en adaptar la parcel.la a la nova alineació del Pla de l'Eixample.

L'hort, estructurat en feixes seguint el pendent, estava destinat a la subsistència del centre assistencial. Del jardí davanter destaca l'important arbrat amb cedres, palmeres i mimoses, una estàtua dedicada a Antoni Martí Cabanellas, obra de l'escultor Agàpit Vallmitjana, i una imatge de la Mare de Déu ocupant una posició central del pati.

La Llar Cabanellas resta actualment tancada i sense ús.

02 / HORT DE LES CAPUTXINES

ITINERARIS PELS PATIS I HORTS
Visita guiada: dissabte 11 d'octubre

El seu origen està totalment vinculat a la voluntat d'autosuficiència de les fundacions conventuals.
Forma part del Monestir de l'Assumpció de Mataró, una de les construccions barroques més rellevants de la ciutat que es conserva pràcticament en el seu estat original. Construït a partir del 1741 per una donació de Pau Martí, fou restaurat per Puig i Cadafalch l'any 1939. El conjunt arquitectònic el formen la plaça de l'Esplanada, el pati d'accés, l'església, les dependències conventuals, el claustre i l'hort.
L'hort de les Caputxines està envoltat per un alt mur de tancament que preserva aquest excepcional espai. Conserva el seu ús agrícola, un dels més grans situats dins l'actual teixit urbà. S'estructura en base a unes feixes o bancals que anivellen el pendent natural del terreny i es distribueixen a banda i banda d'un camí central en sentit nord-sud amb una derivació que comunica amb el portal obert a l'Esplanada. A l'angle de llevant, davant la façana de l'edifici, hi trobem una agrupació de xiprers de gran dimensió i a l'angle de ponent un safareig destinat al regadiu. Adossades als murs est i oest en posició simètrica trobem dues capelletes i al mur de migdia un petit cobert possiblement destinat a l'ús agrícola.

03 / PATI DEL MAS FOGUERES

ITINERARIS PELS PATIS I HORTS
Visita guiada: dissabte 11 d'octubre

El mas Fogueres del Torrent és una antiga masia catalana habitada inicialment per la família Fogueres i posteriorment pels seus successors, els Massot. Situada en el seu origen als afores de Mataró "fora lo portal de Valldeix" i actualment dins l'eixample antic de la ciutat, a la baixada d'en Massot, un carrer de pendent molt pronunciat.

Inicialment era una casa a quatre vents que a començaments del segle XVIII es va ampliar amb una nova edificació a la zona de tramuntana, des de la baixada fins a la meitat de la casa antiga. D'aquesta edificació destaca l'elegant capcer barroc.

L'accés al conjunt edificat es realitza a través d'un portal forà amb un arc pla de pedra on figura la inscripció Mas Fogueras 1615 i que dóna pas al pati o era d'entrada.

El pati, un agradable espai de 234 m2, conserva el paviment de terra i alguns passos amb lloses de pedra, així com quatre grans moreres que fan ombra a l'estiu.

El conjunt, actualment força degradat, ha tingut diversos usos al llarg del temps des d'un habitatge unifamiliar amb celler, cort, estable i capella, fins a caserna durant la guerra del Francès, allotjament de frares caputxins, fàbrica, magatzems i habitatge plurifamiliar.

04 / HORTS DEL RECTOR I DEL CAMPANER

ITINERARIS PELS PATIS I HORTS
Visita guiada: dissabte 11 d'octubre

Es tracta d'un dels espais lliures amb més entitat, valors paisatgístics i ambientals del centre històric. Aquest horts comparteixen l'interior d'illa amb el jardí del casal barroc de can Sisternes, i segueixen el model històric d'espai destinat al cultiu per abastir, en aquest cas, l'antiga comunitat de preveres residents de Santa Maria. S'hi accedeix des de l'exterior per la rectoria vella a través d'un pas anomenat Voltes de la Rectoria i també pel Fossar Xic. La comunicació amb la basílica de Santa Maria es realitza mitjançant el Portal Nou.

L'àmbit, amb una superfície de 4.032 m2, queda definit pel perímetre de la basílica i un tram de la muralla del segle XVI amb el seu pas de ronda. En aquest sector, la muralla assoleix un gruix de 78 cm i una altura de 4 m. A l'Hort del Campaner, gira cap a llevant fent les funcions de tanca i mur de contenció respecte els patis del carrer de la Coma.

Actualment l'Hort del Rector no té funció agrícola, és un terreny anivellat on se celebren actes relacionats amb la parròquia. De l'arbrat existent destaquen xiprers i un gran cedre. L'any 1991 s'hi inaugurà un monument a l'Àngel Custodi, obra de l'escultor Jordi Puiggalí. L'Hort del Campaner té una part destinada al cultiu, s'hi conserva la casa del campaner amb un gran safareig, una palmera de Canàries i vegetació diversa.

05 / PATIS DE CA L'AGUSTÍ I LA ISSA

ITINERARIS PELS PATIS I HORTS
Visita guiada: dissabte 11 d'octubre

L'illa de cases delimitada pel carrer Nou, plaça de Santa Maria, carrer de Santa Maria, el Carreró i La Riera conté espais lliures d'important dimensió, (pati del Col.legi del Cor de Maria -antiga casa Guarro- i jardins de ca l'Agustí i de la clínica ISSA). Si exceptuem el pati del col.legi, actualment pavimentat en la seva totalitat, els jardins de ca l'Agustí i de la ISSA amb una superfície de 971 m2 conserven una important vegetació arbòria consistent en palmeres de Canàries, washingtònies, xiprers, magnòlies i pins. Cal destacar el brollador de ca l'Agustí rematat amb una estàtua de Neptú. Aquestes dues cases bessones també conegudes com a cases Marfà, es van construïr segons plànols signats pel Mestre d'Obres Miquel Collet l'any 1888. Consten de soterrani, planta baixa, pis i golfes i tenen la característica d'estar aixecades respecte al nivell del carrer i del pati. És remarcable l'àmplia galeria oberta a la façana posterior amb vistes directes sobre els magnífics jardins. Per les característiques de les façanes que donen al pati d'illa i el mateix estil del jardí, de caire romàntic, ens evoquen l'arquitectura de les cases d'indians.

06 / PATI DEL CAFÈ NOU

ITINERARIS PELS PATIS I HORTS
Visita guiada: dissabte 11 d'octubre

Espai situat al voltant de la Presó de Mataró, ocupat antigament pel teatre Euterpe, un local d'estructura arquitectònica molt senzilla, majoritàriament de fusta, construït l'any 1877 i en funcionament fins a l'any 1921. En aquest local tingué lloc la primera projecció de cinema a Mataró el dia 2 de febrer de 1897.

L'any 1935 l'entitat Unió de Cooperadors inaugurà en aquest espai l'edifici del Cafè Nou, d'estil racionalista, obra de l'arquitecte Miquel Brullet i Monmany amb accés directe al pati. Va ser un casal de lleure amb sala d'actes i espais per a la cultura i el teatre.

Aquest patrimoni popular, després de la Guerra Civil, fou incautat pel franquisme i cedit a la Mútua l'Aliança Mataronina, posteriorment traspassat al Patronat de la Sagrada Família, vinculat al Centre Catòlic.

L'any 2012, l'Ajuntament, el Centre Catòlic i la Unió de Cooperadors signaren un conveni per reobrir el pati com un espai ciutadà de trobada, que ha estat inaugurat, un cop reurbanitzat, l'any 2014. Amb una superfície de 2.350 m2 aquest nou espai de lleure, amb accés des de La Riera i la Muralla de la Presó, ha permès recuperar en la seva totalitat la visió de la forma panòptica de la Presó, obra de l'arquitecte Elies Rogent i un dels edificis més emblemàtics del patrimoni arquitectònic de la ciutat, catalogat com a Bé Cultural d'Interès Nacional.

07 / PATIS CASA COLL I REGÀS I CARRER D'ARGENTONA

ITINERARIS PELS PATIS I HORTS
Visita guiada: dissabte 11 d'octubre

L'illa de cases delimitada pels carrers d'Argentona, de la muralla del Tigre, d'Amàlia i El Torrent és una de les de major dimensió del centre de la ciutat, constituïda per parcel.les de gran fondària. Aquest fet, juntament amb el tipus d'edificació del carrer d'Argentona, de caire benestant, que va afavorir l'agrupació de parcel.les de casa de cós per fer-ne casals, ha propiciat l'aparició de grans patis: un dels espais lliures més grans del centre històric, amb important presència de vegetació.
Dins l'àmbit de l'illa hi trobem la casa Coll i Regàs, l'obra més emblemàtica de l'arquitecte Josep Puig i Cadafalch a Mataró, edificada l'any 1898 a interès de l'industrial Josep Coll i Regàs. Als anys setanta, amb la construcció d'un nou edifici d'oficines i usos culturals i socials a la parcel.la veïna, el pati de la casa Coll i Regàs fou greument escapçat i segregat de l'edifici, i es va construir un equipament de planta baixa a l'interior de l'illa.

08 / PATI DE LA BENEFICÈNCIA

ITINERARIS PELS PATIS I HORTS
Visita guiada: dissabte 11 d'octubre

La Casa de la Beneficència està situada dins la propietat de l'antic convent de Carmelites de Sant Josep, fundat l'any 1588.
L'any 1835 amb el decret de desamortització, el municipi es quedà la major part de l'edifici per destinar-lo a ús públic dedicat al servei de l'ensenyament de nenes òrfenes i dones amb dificultats de subsistència. A partir de 1850 serà la Congregació de Missioneres de la Immaculada Concepció qui se'n farà càrrec.
L'accés a la Beneficència es feia a través d'un pati obert amb entrada des del carrer de Sant Josep mitjançant un portal. La convivència de l'asil amb un col.legi amb gran afluència d'alumnes i les condicions de l'immoble varen propiciar l'execució, l'any 1984, d'un nou projecte per part de l'arquitecte Josep Puig i Cadafalch. El nou edifici, de composició modernista, fou aixecat sobre les traces de l'antiga construcció, mantenint l'accés pel pati d'entrada i projectant un nou portal.
L'edifici fou restaurat totalment l'any 1982 per l'arquitecte Manuel Brullet i Tenas, que mostrà una especial cura pel tractament del pati com a espai de transició entre el dins i el fora, dotant-lo d'un nou paviment ceràmic, un banc i un arbre.

09 / ANTIC HORT DEL CONVENT DE SANT JOSEP

ITINERARIS PELS PATIS I HORTS
Visita guiada: dissabte 11 d'octubre

El convent de Sant Josep dels Carmelites es fundà el 1588. El rector Joan Palau portà els religiosos a Mataró i comprà cases i horts per a la construcció del nou convent amb l'ajut del Comú de la Vila i de diferents benefactors. El conjunt el formen l'església, el petit claustre, l'edifici conventual amb les cel.les i altres dependències. Els terrenys destinats a l'horta s'obrien a migdia.

El frares abandonaren el convent l'any 1835 amb el decret de desamortització de Mendizábal. El municipi es quedà la major part de l'edifici per destinar-lo a ús públic mentre que l'església tornà al culte a partir de 1843.

L'any 1836 l'Ajuntament creà la Junta Municipal de Beneficència i encomanà organitzar aquest servei públic a l'Associació de la Sagrada Família per a l'ensenyament de nenes pobres. A partir de 1850 se'n farà càrrec la Congregació de Missioneres de la Immaculada Concepció.

L'any 1912, s'inaugurà en els terrenys de l'antic hort del convent la Residència de Beneficència de Sant Josep, un edifici d'estil modernista obra de l'arquitecte vilassanès Eduard Ferrés i Puig.

De l'actual pati de la residència destaquen la tanca amb rajola vidriada i reixa de ferro, els parterres, palmeres i plataners, un mural de rajola amb iconografia de la Festa Major obra de Maria Pau Montserrat, i un brollador amb la imatge del Sagrat Cor.

Crèdits del plànol: Arnau Tubert. Arquitecte

ITINERARI PER LES PLACES PÚBLIQUES

Recorregut per les places de la ciutat antiga a càrrec d'un grup d'arquitectes de Mataró.
Amb la participació de: Josep Muñoz, Josep Iglesias, Joan de Torres, Anna de Torres, Florencia Finsterwald, Jeanine Lopardo, Mireia Mas, Esther Fernández, Helena fradera, Juli Cusachs i Maria Carbonell.

Una de les característiques que defineix més bé els centres històrics de les ciutats és el gran nombre i diversificació d'espais públics existents, espais que moltes vegades es van refent sobre si mateixos prenent diferents conformacions segons els moments històrics.
Una primera classificació d'aquests espais diferencia els que tenen vocació de pas, els carrers, dels que són lloc d'aturada, les places.

Us convidem a descobrir algunes de les places que trobem al centre històric de Mataró.
Les agruparem en grans famílies: places davant de monuments o edificis representatius, places resultat d'enderrocs i esponjaments del teixit històric, espais regulars projectats de nova planta o per fragments, espais irregulars, encreuaments d'antics camins, espais associats a les muralles, places amb vegetació i espais recents de nova creació fruit de buidats d'illes i requalificacions urbanístiques.

Parlarem de la importància de l'encadenat d'aquests llocs i de la relació entre ells, seguint un fil conductor creador de ritmes, de llums i d'ombres, d'eixamplaments i estrenyiments.
Buscarem la relació buit/ple amb les edificacions, amb el terra i el cel, amb els esdeveniments que hi han tingut lloc i la petja que hi ha deixat cada època, cada canvi polític, cada ús.

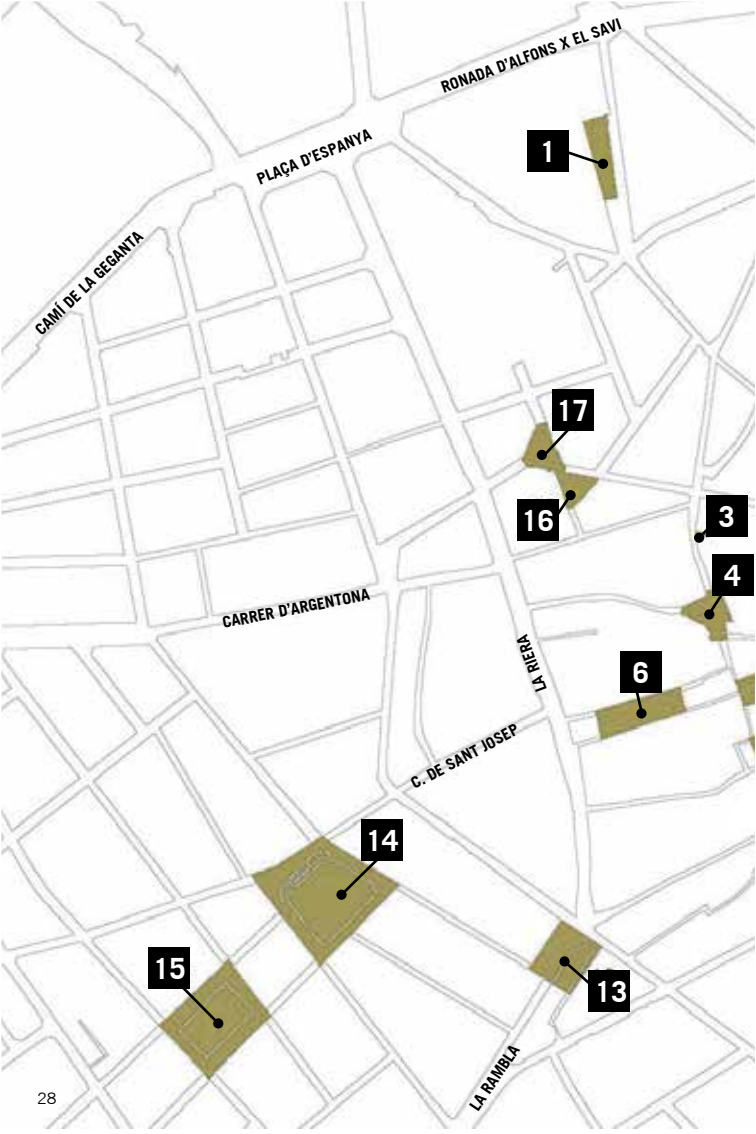
RONADA D'ALFONS X EL SAVI
PLAÇA D'ESPANYA
CAMÍ DE LA GEGANTA
1
17
16
3
4
CARRER D'ARGENTONA
LA RIERA
6
C. DE SANT JOSEP
14
15
13
LA RAMBLA

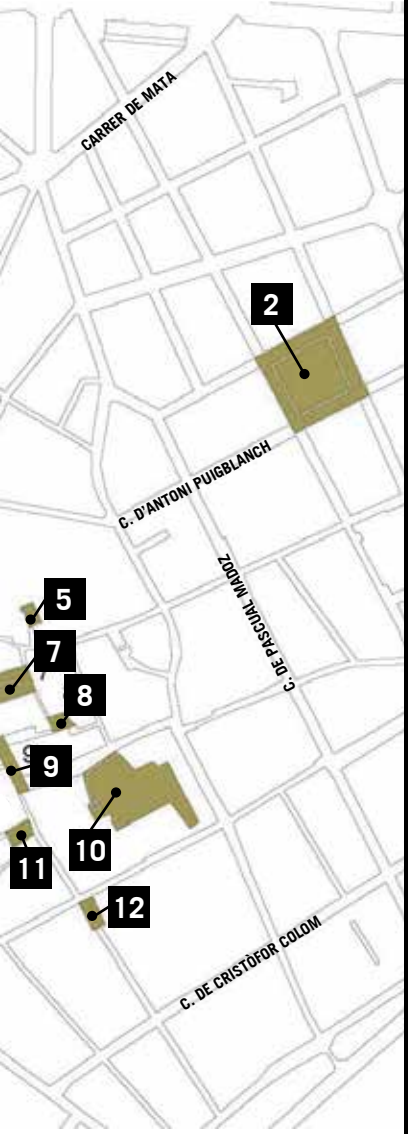

ITINERARIS PER LES PLACES PÚBLIQUES

1- L'ESPLANADA

2- PLAÇA DE JOAN FIVELLER

3- PLAÇA D'EN PERIC

4- PLAÇA DE SANTA MARIA

5- PLAÇA DEL FOSSAR XIC

6- PLAÇA DE L'AJUNTAMENT

7- PLAÇA GRAN

8- PLAÇA DEL BEAT SALVADOR

9- PLAÇA XICA

10- PLAÇA DE CAN XAMMAR LA MURALLA

11- PLAÇA DE LA PEIXATERIA

12- PLAÇA DE SANT JOAN

13- PLAÇA DE SANTA ANNA

14- PLAÇA DE LES TERESES

15- PLAÇA DE CUBA

16- PLAÇA DE PERE MÀRTIR VIADA

17- PLAÇA DELS BOUS

01 / L'ESPLANADA

Tipus: plaça vinculada a un equipament religiós i a la traça d'un antic camí

Elements catalogats: convent Caputxines (A), casa del Capellà (B/v), cases de carrer 45-57 bis (B/s) i ambient de carrer (D)

ITINERARI PER LES PLACES PÚBLIQUES
Visita guiada: diumenge 12 d'octubre

Plaça saló que precedeix l'entrada del convent de les monges Caputxines a tocar de l'antic camí d'accés al cementiri. Per aquest motiu cal cercar les seves bases d'ordenació en aquesta presència històrica del segle XVIII.
L'espai està compost a partir de l'eix de simetria de l'església, el mur de tanca de l'hort i la filera de cases de cós que continua. Destaca la successió d'espais des del carrer de les Monges fins a l'església, passant per l'esplanada arbrada i el pati d'entrada al convent.
El nom popular de l'Esplanada es va oficialitzar l'any 1980. Topogràficament es tracta d'un terreny amb pendent que anava a morir al peu de l'escalinata d'accés al convent, amb un desnivell respecte al carrer que es va corregir als anys 60 amb la construcció d'un mur i unes escales d'accés a la plaça.
La zona arbrada està formada per una plantació de xiprers al davant de la portalada i una doble alineació de plataners a tot el llarg. L'any 1989 l'Ajuntament plantejà una nova urbanització a base de plataformes situades tangencialment al mur de tancament de l'hort per tal d'aturar la forta erosió de les plujes, on situà pistes de petanca i un espai tancat amb jocs infantils.
A la part alta i al costat del portal d'accés a l'hort hi trobem una font amb forma d'altar format per quatre columnes i tres brolladors zoomòrfics a la part davantera.

02 / PLAÇA DE JOAN FIVELLER

Tipus: plaça amb vegetació. Espai regular projectat de nova planta

ITINERARI PER LES PLACES PÚBLIQUES
Visita guiada: diumenge 12 d'octubre

Plaça regular de forma quadrangular i lleuger pendent en sentit nord sud.
Projectada per l'arquitecte Emili Cabanyes i l'enginyer Melcior de Palau en el marc del Pla de l'Eixample de 1878, en la cruïlla de dos eixos estructuradors de l'eixample de ponent i en una situació gairebé simètrica respecte a la plaça de Cuba, projectada molt abans.
De dimensions considerables (78x78 m) s'emmarca dins la proposta de projectar illes més àmplies en aquesta part de l'eixample per tal de donar cabuda a futures indústries. Les inevitables unions d'illes alteraran però la continuïtat d'aquesta trama proposada.
Sense una personalitat específica clara potser fruit de la diversitat i poca definició de l'entorn urbà on està ubicada, destaca la seva vegetació com a l'element més característic. No ha sofert reurbanitzacions substancials al llarg del temps, més enllà d'actuacions a les voreres, mobiliari urbà, zona de jocs infantils, arbrat i jardineria.
Dedicada a Joan Fiveller, conseller en cap de Barcelona entre 1418-1419 i entre 1427-1428, figura molt popular al segle XIX com a símbol del poder municipal contra l'absolutisme dels reis.

03 / PLAÇA D'EN PERIC

Tipus: espai irregular vinculat a una traça de carrer

Elements catalogats: carrer d'ambient protegit (D)

ITINERARI PER LES PLACES PÚBLIQUES
Visita guiada: diumenge 12 d'octubre

Es tracta potser d'una de les places més petites de Mataró amb una superfície de només 50 m2, situada en un entrant del carrer de Sant Francesc d'Assís.
Es té constància d'aquesta placeta de forma triangular des del primer moment en què s'edificà aquest sector a les darreries del segle XVI. En la documentació cartogràfica de primers de segle XIX ja hi apareix dibuixada. Durant molts anys havia quedat tancada per una reixa, una gran palmera és encara avui el seu símbol més característic. Aquesta placeta podria ser el testimoni de l'inici d'un carreró que, paral.lel a la muralla, s'havia d'unir, fent la volta per darrere l'església, amb el carrer de la Palma. Sembla ser que el traçat no es va portar a la pràctica a causa d'interessos particulars.
L'Ajuntament oficialitzà la denominació d'aquesta plaça l'any 1981. El nom correspon a un personatge popular a Mataró que conreava les vinyes de can Guinart, a la sortida de Mataró per la carretera de Mata, i que era habitual a la placeta, on hi havia precisament el celler d'en Guinart.
La plaça fou reurbanitzada l'any 2003 conjuntament amb el carrer de Sant Francesc d'Assís, seguint el patró de la resta de carrers de la ciutat vella.

04 / PLAÇA DE SANTA MARIA

Tipus: superposició de tres ordres: model geomètric triangular, presència d'edifici històric i encreuament de camins

Elements catalogats: basílica de Santa Maria (BCIN), ca l'Spà (A), cases Milà i Escolà (B/f), ca n'Irene Rovira (B/f), ambient catalogat de la plaça i els carrers que hi concorren (D) i subsòl romà (BCIN)

ITINERARI PER LES PLACES PÚBLIQUES
Visita guiada: diumenge 12 d'octubre

Plaça fruit de la superposició de tres ordres: el model geomètric triangular imposat pel planejament (projecte de Miquel Garriga i Roca del segle XIX), el de la façana de l'església (excèntrica en relació al model triangular) i el de la traça històrica de l'encreuament de dos antics camins, el camí de carena i l'antic camí agrícola del carrer Nou i de la Beata Maria. Es tracta d'un espai progressivament ampliat des de 1826 fins a 1861, any de construcció de la nova façana de l'església de Santa Maria, obra de Josep Simó i Fontcuberta. L'actual plaça de Santa Maria ocupa també part dels terrenys de l'antic Fossar Gran cedits l'any 1841 a l'Ajuntament per a la seva urbanització.

Anteriorment la plaça fou coneguda amb els noms de plaça del Rei, plaça d'Espanya i plaça de García Hernández. Posteriorment fou denominada també plaça del doctor Josep Samsó i Elias. El nom de plaça de Santa Maria és oficial des del 1981.

La urbanització actual és fruit del projecte del 2001 que va convertir-la, conjuntament amb el carrer Nou, en zona de vianants i de trànsit restringit. La imatge actual conserva la font i els tres plataners centenaris, avui situats dins d'escocells quadrats d'acer Corten.

05 / PLAÇA DEL FOSSAR XIC

Tipus: espai vinculat a un equipament religiós

Elements catalogats: basílica de Santa Maria (BCIN), ambient de carrer catalogat (D), subsòl romà (BCIN) i hipogeu (F)

ITINERARI PER LES PLACES PÚBLIQUES
Visita guiada: diumenge 12 d'octubre

Plaça de dimensions reduïdes, el seu origen està estretament vinculat al de la basílica de Santa Maria en tractar-se de l'espai que ocupava l'antic fossar. Rep el nom de Fossar Xic per distingir-lo del Fossar Gran existent a la zona de l'actual capella del Sagrament.
A finals del segle XVIII, dins una sèrie d'actuacions de millora del centre, es portà a terme l'obertura del carrer que uneix tangencialment la plaça amb el carrer de Sant Simó.
La plaça queda definida per la façana lateral de la capella dels Dolors, l'escalinata d'accés a la basílica a través del Portal Xic i dues façanes més amb cases de carrer.
El seu aspecte actual és conseqüència de la urbanització de finals dels anys 50, en substituir-se la paret situada entre els contraforts de la capella dels Dolors per una reixa que permeté la ventilació de la cripta, i on es col.locà una estela funerària procedent de Santa Maria, fins llavors situada a l'entrada del cementiri dels Caputxins. Es pavimenta la plaça a càrrec dels veïns amb material facilitat per l'Ajuntament.
Sobre el Portal Xic, una petita fornícula havia contingut fins a començaments del segle XX la imatge de la Mare de Déu gòtica, d'alabastre, avui dipositada al Museu Arxiu de Santa Maria. L'any 1981 s'hi va col.locar una nova imatge de la Mare de Déu del Fossar Xic, obra de l'escultor mataroní Josep M. Gomis i Poquet.

06 / PLAÇA DE L'AJUNTAMENT

Tipus: plaça regular projectada per fragments, resultat de progressius enderrocs

Elements catalogats: Casa de la ciutat (A), Can Serra Arnau (A), Can Palauet (A), can Solà (B/f), can Vilaseca (B/f), casa de carrer, 26 (B/f), cals Notaris o can Cruzate (C), capelleta al Carreró, 11 (C), ambient dels carrers que hi concorren (D), subsòl romà (BCIN)

ITINERARI PER LES PLACES PÚBLIQUES
Visita guiada: diumenge 12 d'octubre

L'actual edifici de l'Ajuntament estava adossat en la seva part posterior a les cases veïnes, a excepció de la cantonada amb el carrer de Fra Jaume, actualment el Carreró, on es produïa un petit eixamplament del carrer, inici d'una incipient placeta. L'actual plaça és producte dels progressius eixamplaments que s'iniciaren l'any 1921. L'any 1962 la plaça s'anomenà de Pius XII i arribava fins a l'edifici de l'antiga escola d'Arts i Oficis. Amb l'enderrocament l'any 1968 de l'edifici dels Arts i Oficis, s'augmentà la superfície de la plaça i desaparegueren també els esgrafiats o Ninots, situats a la paret mitgera, obra de l'artista mataroní Santi Estrany, que popularment donaren nom a la plaça. L'any 1981 és denominada oficialment plaça de l'Ajuntament.
L'any 1986 els arquitectes Manel Brullet i Tenas i Isidre Molsosa i Pujal urbanitzen la plaça, saló principal de la ciutat, resolent els problemes estètics, simbòlics i d'ús i donant-hi un tractament llegible i unitari mitjançant un nou paviment de travertí i llambordes, ordenat geomètricament a partir d'una quadrícula .Un graonat i quatre mollons resolen l'important pendent de la plaça a la banda del Carreró. Es resol també el tractament de la mitgera de can Cruzate. La urbanització es completa amb la plantació de dues alzines, la col.locació de l'escultura Mataró de Manuel Cusachs i quatre pals de banderes.

07 / PLAÇA GRAN

Tipus: superposició d'un model geomètric sobre preexistències

Elements catalogats: Mercat del Rengle (A), can Caralt antic (A), casa Vilallonga (A), can Caralt (B/f, C), can Llorell (B/v), cases de carrer 4, 5, 7, 8 i 9 (B/f), confiteria Batet (B/f, C), casa Vila Picó (C), ambient de carrer catalogat de la plaça i dels carrers que hi concorren (D) i subsòl romà (BCIN)

ITINERARI PER LES PLACES PÚBLIQUES
Visita guiada: diumenge 12 d'octubre

Plaça de forma rectangular sorgida de la superposició d'un model geomètric clar sobre un teixit antic.
La tradició mercantívola de la plaça té el seu origen en el primitiu mercat romà (80-70 a. de C.). L'any 1294 Jaume II autoritzà l'infant Pere, feudal de Mataró, per celebrar-hi un mercat setmanal cada dilluns. La forma urbana del vell Mataró s'estructurava al voltant de la plaça-mercat. Amb els primers creixements importants del segle XVI, es planteja la necessitat d'eixamplar la plaça Major. El 1814 s'aborda més decididament el projecte d'enderroc de cinc edificis que atorguen una nova façana sud a la plaça.
L'any 1814 prengué el nom de plaça de la Constitució d'acord amb un decret emanat de les Corts de Cadis. Amb el retorn de Ferran VII a l'absolutisme, fou designada plaça del Rei. El nom de plaça Gran recorda la denominació popular que degué tenir com a plaça principal del nucli urbà format a partir del segle XIV.
L'any 1891 l'arquitecte Emili Cabanyes projectà un edifici mercat al bell mig de la plaça per tal d'ubicar-hi un total de 30 parades per vendre carn. L'any 1893 s'inaugurà la reforma del mercat projectada per l'arquitecte Josep Puig i Cadafalch.
La urbanització actual és fruit del projecte dels arquitectes Isidre Molsosa i Montserrat de Torres dut a terme l'any 1982 pel primer Ajuntament democràtic de la ciutat.

08 / PLAÇA DEL BEAT SALVADOR

Tipus: espai resultant d'enderrocs i esponjaments del centre històric

Elements catalogats: capelleta del Beat Salvador (C), ambient de carrer catalogat de la plaça i carrers que hi concórren (D), subsòl romà (BCIN) i hipogeu (F)

ITINERARI PER LES PLACES PÚBLIQUES
Visita guiada: diumenge 12 d'octubre

Plaça de petites dimensions històricament vinculada a la zona comercial del centre.
A finals del segle XV l'espai de la plaça juntament amb l'actual baixada de les Espenyes i part del carrer de Na Pau eren coneguts amb el nom de Pou de la Vila. Més endavant apareix la denominació de plaça d'en Rupit i a principis del segle XVIII la documentació ens parla de "plaça de Na Rupit ahora del Beato Salvador". L'any 1938, durant la Guerra Civil, és anomenada plaça Maragall.
La forma i dimensions actuals de la plaça són fruit de diverses operacions i projectes de finals del XVIII i principis del XIX, encaminats a sanejar i millorar determinats sectors del teixit del centre històric emmurallat seguint les noves directrius d'higiene, seguretat i ordre públic. Amb el criteri funcional de millorar el mercat de la plaça Gran i els seus voltants, l'any 1814 s'enderroquen cinc cases per tal d'ampliar la plaça. L'any següent s'enderroquen dues cases més que milloraran la connexió amb la plaça del Beat Salvador i atorgaran a aquesta la configuració actual .
Fou reurbanitzada l'any 2006 seguint els mateixos criteris respecte a materials, mobiliari urbà i vegetació emprats en la zona històrica de l'entorn.

09 / PLAÇA XICA

Tipus: superposició d'un model geomètric sobre preexistències

Elements catalogats: botiga La Confianza (A), La Creu Blanca (B/v), can Damià (B/v), cases de carrer 2, 4, 6, 8 (B/f), capelleta de Sant Cristòfor (C), ambient catalogat de la plaça i dels carrers que hi concorren (D) i el subsòl romà (BCIN)

ITINERARI PER LES PLACES PÚBLIQUES
Visita guiada: diumenge 12 d'octubre

La plaça Xica sembla el fruit de l'aplicació de diverses rectificacions de carrer geomètriques, acompanyades pel ritme neoclàssic d'algunes de les seves façanes.
Es tracta del sector més ample del carrer de Sant Cristòfor, obert poc després de traçades les muralles per unir la part inferior del carrer de Santa Maria amb la plaça coneguda avui com de la Peixateria i amb l'actual baixada de les Escaletes. La plaça quedà configurada l'any 1613 quan a mig carrer s'establiren els patis per situar-hi les carnisseries, amb tot un seguit de tarongers que servien per mitigar la fortor que desprenien aquests establiments.
La seva proximitat amb la plaça Gran i les seves dimensions reduïdes l'han fet mereixedora del qualificatiu de plaça Xica, nom que coexisteix amb el de carrer de Sant Cristòfor i que a partir de 1980 torna a incorporar-se al nomenclàtor oficial de la ciutat.
L'any 2003 es reurbanitzà tot aquest espai amb l'objectiu de potenciar la utilització del carrer per als vianants i resoldre el pronunciat desnivell amb un sol paviment a dos nivells. Les excavacions arqueològiques realitzades en aquest indret van posar al descobert les restes del macellum o mercat central d'abastaments romà, construït en aquest indret entre els anys 80-70 a. de C.

10 / PLAÇA DE CAN XAMMAR-LA MURALLA

Tipus: plaça de nova creació a partir d'un buidat d'illes i requalificació urbanística. Espai associat a les muralles.

Elements catalogats: muralla de la ciutat (BCIN), subsòl romà (BCIN) i ambient de carrers (D)

ITINERARI PER LES PLACES PÚBLIQUES
Visita guiada: diumenge 12 d'octubre

Placa de nova creació, conseqüència d'una operació urbanística portada a terme entre els anys 2002-2003 amb l'objectiu de millorar la qualitat urbana d'una àrea força deteriorada del centre històric, posar en relleu la construcció monumental de la muralla de la ciutat i obtenir un espai lliure a l'interior d'illa que permetés resoldre el salt topogràfic existent entre la ciutat antiga i la zona de sota muralla. També s'hi ubicà un aparcament soterrat.

El nou espai lliure limita per la seva part nord amb el carrer de Can Xammar i està constituït per dues places, sobre i sota muralla, comunicades entre si per una suau rampa i connectades amb els carrers perimetrals mitjançant quatre recorreguts de vianants situats entre els edificis de nova construcció.

La urbanització de la plaça combina l'adequació de les restes de les termes d'Iluro que es trobaven en aquest espai, amb la senyalització en superfície de les antigues traces destruïdes l'any 1968 i l'adequació d'un tram de 200 metres de la muralla del segle XVI i la seva torre de defensa.

L'origen del nom el trobem en el mas d'època medieval anomenat can Nadal, que es trobava a la part més alta de les Espenyes, i que posteriorment va pertànyer als hereus de Llorenç Lentisclà i Daviu per passar finalment a la família Xammar.

11 / PLAÇA DE LA PEIXATERIA

Tipus: espai sobre la traça d'un antic camí, atri d'un edifici històric i vinculat a la Muralla.

Elements catalogats: la Peixateria (A), can Castany (A), can Martí (A), ambient catalogat de la plaça i dels carrers que hi concorren (D) i subsòl romà (BCIN)

ITINERARI PER LES PLACES PÚBLIQUES
Visita guiada: diumenge 12 d'octubre

Situada sobre l'eix de l'antic Camí de Carena, antigament era denominada plaça de la Penya, topònim justificat pel desnivell existent entre l'anomenada Penya d'en Roig i el Camí Ral. També es coneixia per plaça d'en Tarau –nom d'un mercader que hi tenia veïnatge- i plaça del Governador pel fet de residir-hi el governador militar.
L'any 1582 amb les obres de construcció de la muralla, s'executa a tocar d'aquest indret l'anomenat Portalet, la mida del qual es fixa en funció de la grandària de les bótes de vi que anaven a embarcar a la platja.
Durant la segona meitat del segle XIX i dins un context de creixement econòmic i d'una sèrie de projectes de reforma i millora del centre de la ciutat, l'arquitecte Miquel Garriga i Roca hi projecta l'any 1841 les noves peixateries. Aquest edifici, en forma de llotja, acabarà donant el nom definitiu a la plaça.
L'any 1990 l'arquitecte Josep M. Puig i Boltà reurbanitzà la plaça juntament amb el carrer de Barcelona. Amb l'objectiu de convertir aquest espai en zona de vianants, s'unifica el paviment a un sol nivell amb lloses de pedra de Sant Vicenç i un especejament que potencia la curvatura del traçat del carrer. La urbanització es completà amb la plantació d'una gran magnòlia i amb una singular columna d'il.luminació cònica de 30 m d'alçada.

12 / PLAÇA DE SANT JOAN

Tipus: plaça resultat d'enderrocs, situada a l'encreuament d'antics camins.

Elements catalogats: capelleta de Sant Joan Baptista (C), carrer de St. Joan i Camí Ral (D).

ITINERARI PER LES PLACES PÚBLIQUES
Visita guiada: diumenge 12 d'octubre

Petita plaça de forma regular situada a la cruïlla del Camí Ral amb la baixada de les Escaletes i ubicada simètricament a l'eix del carrer de Sant Joan en el seu inici.
Popularment era coneguda com a plaça de les Pedratxes. L'origen d'aquest nom prové del terreny que hi havia al capdavall de la Penya d'en Roig, avui baixada de les Escaletes.
La seva formació està estretament vinculada al naixement dels carrers de Sant Joan, Sant Antoni i Sant Francesc oberts a finals del segle XVII dins l'eixample mariner del Pou de la Sínia. La forma de la plaça obeeix a una situació fortuïta motivada per l'ensorrament d'unes cases l'any 1722.
L'any 1887 prengué el nom de plaça de Sant Joan.
L'aspecte actual respon a la reurbanització de l'any 2001 realitzada conjuntament amb la resta del carrer de Sant Joan, consistent en una nova pavimentació, mobiliari urbà, jardineres i arbrat.

13 / PLAÇA DE SANTA ANNA

Tipus: espai projectat de nova planta a partir de preexistències històriques.

Elements catalogats: església de Santa Anna (A), capella de Sant Sebastià (A), can Ximenes (B/v) i l'ambient protegit de la plaça (D).

ITINERARI PER LES PLACES PÚBLIQUES
Visita guiada: diumenge 12 d'octubre

Projectada a inicis del segle XVIII a l'indret del pla de les forques, fora muralles, és conseqüència de la superposició d'un model geomètric sobre les preexistències històriques del portal de Barcelona. Important innovació introduïda pels creixements posteriors al 1716, on es donà una autèntica definició de centre amb la creació d'espais urbans de qualitats notables, normes d'alçades i criteris d'uniformitat amb un llenguatge pre-il.lustrat d'embelliment de la ciutat per dignificar l'entrada principal de Mataró.
El 1738, se situen en aquest indret les Escoles Pies, sota l'advocació de Santa Anna. En diferents períodes s'ha anomenat plaça de La Llibertat, si bé el seu nom popular era el de la Placeta.
Pel mig de la plaça passaven les aigües de la riera de Cirera desviades amb la construcció de la muralla i una llisa cap al Rec del Molí, fins que l'any 1925 fou inaugurat el Desviament. A partir del 1927, conjuntament amb la Rambla i la Riera, la plaça es reurbanitzà en funció del pas del tramvia. L'aspecte actual es deu a la reurbanització de l'any 1994 segons projecte de l'arquitecte Màrius Quintana. S'unificà el paviment a un sol nivell i amb el mateix material, es conservà l'estructura arbòria de dues fileres de plataners en continuïtat amb La Rambla i s'hi ubicà un aparcament subterrani.

14 / PLAÇA DE LES TERESES

Tipus: plaça amb vegetació, sobre la traça d'un camí històric i resultat de l'enderroc d'un equipament religiós

Elements catalogats: escola Santa Anna El Torrent (B/f), Casal carrer Sant Josep, 66 (B/f), ambient del carrer Sant Josep (D).

ITINERARI PER LES PLACES PÚBLIQUES
Visita guiada: diumenge 12 d'octubre

Plaça de forma trapezoidal definida pels eixos de l'antiga via romana del Camí del Mig o Camí de Cabrera al nord, actualment carrer de Sant Benet i els carrers de Santa Teresa i Montserrat, pertanyents a un dels ravals exteriors més antics de la ciutat. Situada estratègicament respecte l'àrea de vianants del centre històric, la seva geometria actual és un residu d'antigues formes i funcions. Des del 1685 fins al 1936, s'hi ubicà el convent de les monges carmelites descalces, conegudes també per les Tereses. D'aquí el nom, oficialitzat el 1980. El 1936, durant la Guerra Civil, l'edifici fou incendiat i posteriorment enderrocat. La plaça fou denominada llavors 19 de juliol i, ja en temps franquista, plaça de Los Caídos. Presentava una escultura d'Emili Colom Comerma (1945) d'homenatge als Caídos que l'any 1965 fou substituïda per una de nova de Manuel Cusachs i Xivillé, destruïda per un atemptat amb explosiu l'any 1974. L'any 1976 es reurbanitzà en la seva totalitat, i s'hi incorporà un aparcament subterrani.
La plaça que s'adapta al pendent dels carrers laterals, delimita un espai central amb un paviment que reprodueix l'escut de Mataró i uns espais enjardinats que l'envolten amb jocs infantils i una important presència d'arbrat, l'element més significatiu de l'actual plaça.

15 / PLAÇA DE CUBA

Tipus: espai regular projectat de nova planta

Elements catalogats: mercat municipal (A), antiga escola El Pilar (B/f)

ITINERARI PER LES PLACES PÚBLIQUES
Visita guiada: diumenge 12 d'octubre

Plaça de forma rectangular i lleuger pendent, situada a l'eixample de ponent de la ciutat a l'indret de l'antiga horta del Lleó. Projectada l'any 1852 per l'agrimensor i mestre d'obres Ignasi Caballol i urbanitzada pel mestre d'obres Gregori Arch, als voltants de l'any 1877, amb la prolongació dels carrers de Sant Joaquim i de Sant Cugat i l'obertura del vial del costat de mar.

Inicialment es tractava d'una plaça amb paviment de terra, emmarcada per una filera de plàtans i unes barraques de fusta i taulells per a la venda situats al centre, embrió de l'actual mercat. El perímetre de la plaça era ocupat per establiments comercials, alguns dels quals avui encara subsisteixen. L'any 1894 l'arquitecte municipal Josep Puig i Cadafalch informà sobre la necessitat de desdoblar el mercat de la plaça Gran i l'any 1931, el Ple acordà la construcció d'un mercat públic que fou projectat per l'arquitecte Lluís Gallifa i l'enginyer Ignasi Mayol. S'inaugurà l'any 1936.

Aquest espai era conegut com la plaça Nova des del 1843. El primer nom que se li donà fou plaça de Cuba, i el 1901 el ple municipal acordà la denominació de Pi i Margall. Amb la recuperació de la democràcia retornà el nom de plaça de Cuba.

Actualment la plaça està reurbanitzada com a zona de vianants a la banda nord i de llevant amb nou paviment i arbrat.

16 / PLAÇA DE PERE MÀRTIR VIADA

Tipus: espai resultant d'enderrocs i esponjaments del centre històric, vinculat a la muralla.

Elements catalogats: muralla de la ciutat (BCIN), jaciment arqueològic de la Muralla dels Genovesos (G) i ambient de carrer catalogat de la Muralla dels Genovesos (D).

ITINERARI PER LES PLACES PÚBLIQUES
Visita guiada: diumenge 12 d'octubre

Plaça triangular de nova creació fruit d'una operació de sanejament de l'espai comprès entre els carrers de Sant Pere més alt i la Muralla dels Genovesos.
A finals del segle XV trobem emplaçada en aquest sector una gran finca agrícola anomenada can Quendo, on més endavant, a les acaballes del XVII, s'hi establirà un forn de terrissaires vinguts de Gènova. En aquest indret s'hi aixecava el baluard anomenat dels Genovesos.
L'any 1997 es procedí a l'enderroc d'uns habitatges ruïnosos del carrer de Sant Pere més alt, alguns d'ells adossats a la muralla. Aleshores va quedar al descobert un tram d'uns 25 metres de l'antiga muralla de la ciutat del segle XVI, de quasi 6 metres d'alçada, que va ser restaurada dins el projecte de reurbanització de la plaça per l'aparellador Manel Salicrú l'any 1999.
L'artista Pere Màrtir Viada tenia un bar en aquest indret que, a finals dels anys seixanta, va esdevenir el punt de trobada de joves artistes. D'aquí va sorgir la idea de fer una exposició d'art al carrer, així com la creació del grup d'artistes Els Dimarts del Llimoner. L'any 2005 aquest mateix grup proposà dedicar la plaça a Pere Màrtir Viada.

17 / PLAÇA DELS BOUS

Tipus: espai associat a la muralla

Elements catalogats: muralla de la ciutat (BCIN), carrer de la Muralla dels Genovesos (D) i jaciment arqueològic de l'Institut Damià Campeny (G)

ITINERARI PER LES PLACES PÚBLIQUES
Visita guiada: diumenge 12 d'octubre

Plaça de forma triangular vinculada a la Muralla dels Genovesos.
El nom de plaça dels Bous, oficial des del 1980, recorda l'antic mercat de bestiar boví que s'hi celebrava amb periodicitat setmanal. Durant la Guerra Civil s'anomenà de València i posteriorment plaça Cisneros.
A finals del segle XV trobem en aquest sector la gran finca agrícola de can Quendo, on a finals del segle XVII terrissers procedents de Gènova instal.len un forn anomenat La Genovesa. L'any 1878, el Pla d'Eixample, d'Emili Cabanyes i Melcior de Palau, planteja l'obertura de nous carrers que afecta del tot l'antiga propietat, que s'enderroca l'any 1889. Paral.lelament comencen les obres de construcció del convent i església de les monges benetes.
Pel juliol de 1936 el convent fou saquejat i incendiat. Després de la destrucció, que no afectà l'estructura general de l'edifici, es destinà a magatzem municipal i l'any 1937, acollí el Parc de Bombers de Mataró.
La forma de la plaça no ha sofert grans canvis, a excepció de les reformes de paviments i voreres motivades, en part, per la inauguració l'any 1966 de l'Instituto Nacional de Enseñanza Media, després anomenat institut Damià Campeny. De la urbanització inicial resten també cinc grans plataners davant la façana principal de l'institut.

48 HORES OPEN PUIG I CADAFALCH

WWW.MATARO.CAT
tel. d'atenció ciutadana: 010*

Envia: " Puig i Cadafalch" al 687 200 100
Ajuntament de Mataró
@matarocat

Ajuntament de Mataró

CoHegi d'Arquitectes de Catalunya

FUNDACIÓ ILURO
MATARÓ

ASSOCIACIÓ DE VEÏNS MATARÓ - CENTRE

Organització i coordinació: Mariona Gallifa i Robert Lleonart,
Unitat de patrimoni arquitectònic, Ajuntament de Mataró.

FOTOGRAFIES: Àerees: google maps / portada: @ romuald gallofré
Des de fora de Mataró: 807 11 70 10. Preu segons tarifa de cada operador. Horari: de 8 a 19 h, de dll. a dv. Caps de setmana i festius, tancat.